

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Проведено аналіз нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я в Україні, при цьому увагу акцентовано на декларативному характері багатьох правових норм. Запропоновано висновки щодо модернізації законодавства у сфері охорони здоров'я стосовно розвитку недержавної медицини в Україні.

Ключові слова: державне регулювання, охорона здоров'я, приватні (недержавні) медичні заклади.

Постановка проблеми. Невід'ємним атрибутом будь-якої цивілізованої країни є стабільна, ефективна, адекватна до існуючих умов нормативно-правова база. Законодавство є найважливішим інструментом державного регулювання, за допомогою якого держава вимагає від суб'єктів суспільних відносин виконання своїх рішень.

Відповідно до ст. 5 Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" охорона здоров'я визнається загальним обов'язком суспільства та держави [7]. На сьогодні в Україні найважливішим пріоритетом державної політики є збереження та зміцнення здоров'я нації на підставі не лише формування здорового способу життя, а й проведення реформування сфери охорони здоров'я в цілому. Трансформація системи охорони здоров'я, яка сьогодні відбувається в нашій країні, стосується кожного. Її мета – забезпечити всім громадянам України рівний доступ до якісних медичних послуг та перебудувати систему охорони здоров'я так, щоб у її центрі був пацієнт.

Варто зазначити, що активне функціонування приватних (недержавних) медичних закладів надає державі додаткових можливостей та переваг, в першу чергу, щодо значного зменшення витрат з державного бюджету та збільшення інвестицій у сферу охорони суспільного здоров'я, а також щодо створення ринкових відносин у системі в цілому і розвиненні здорової конкуренції серед медпрацівників та лікувальних закладів за пацієнтів і їх фінанси. Крім того, наявність розвиненого приватного сектора медичних послуг дає змогу зменшити навантаження на державну систему охорони здоров'я, оскільки він обслуговує частину громадян, які спроможні самостійно сплачувати за лікування.

Все це актуалізує питання необхідності комплексного дослідження сучасного стану правового забезпечення розвитку недержавної медицини в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На важливості наукового пошуку щодо різних складових сфери охорони здоров'я наголошують дослідники М. Білинська, Л. Жаліло, Т. Камінська, Д. Карамішев, О. Корвецький, В. Лехан, Г. Слабкий, Н. Солоненко, С. Стеценко та ін. Теоретичними дослідженнями сутності державного регулювання сфери охорони здоров'я займалися такі вчені, як: Ю. Бережна, Ю. Іванов, О. Краснова, Т. Плужнікова, Я. Радиш, В. Рудий та ін. Науковці одностайні в тому, що стан вітчизняної медицини зумовлений, перш за все, недосконалим станом публічного управління цією сферою. Разом з тим розвиткові закладів недержавного сектора, як і вдосконаленню підходів до правління їх діяльністю, приділяється недостатньо уваги, що й підтверджує актуальність досліджень у цьому напрямку.

Метою статті є аналіз сучасного стану правового забезпечення розвитку недержавної медицини в Україні.

Виклад основного матеріалу. У ст. 16 Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” зазначено, що держава сприяє розвитку закладів охорони здоров’я усіх форм власності [7]. Тож кількість приватних (недержавних) медичних закладів в нашій країні зростає з кожним роком.

Щорічно Міністерство охорони здоров’я України видає близько двох тисяч ліцензій на здійснення господарської діяльності в медичній практиці фізичним особам-підприємцям і юридичним особам [12].

По суті, приватний медичний заклад – це лікувальний заклад, який відрізняється від інших лікувальних закладів (державних та комунальних) тільки тим, що медична допомога надається на платній основі. Що стосується господарської діяльності, то в недержавних медичних установах відбуваються ті ж самі процеси господарської діяльності, що і в будь-якій іншій.

На законодавчому рівні до діяльності недержавних медичних закладів висуваються ті ж вимоги, що і до інших лікувальних закладів (комунальних, державних, чи із змішаною формою власності), з тією лише різницею, що на практиці контроль за їх дотриманням з боку державних органів іноді більш жорсткий. Крім того, існують певні обмеження, які ставлять приватні лікувальні установи в нерівне становище з державними медичними закладами (стосується видачі документів, які засвідчують тимчасову непрацездатність громадян; а також щодо використання цілого ряду лікарських засобів, які віднесені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 р. № 770).

Тож з огляду на це з метою аналізу законодавчого забезпечення охорони здоров’я в Україні доцільно детально розглянути закони, норми яких закріплюють, регулюють і захищають право людини на охорону здоров’я.

Чинне законодавство України, зокрема ст. 3 Основ законодавства України про охорону здоров’я від 19.11.1992 р., наголошує, що під охороною здоров’я необхідно розуміти систему заходів, спрямованих на забезпечення збереження та розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини за максимальної біологічно можливої індивідуальної тривалості життя [7].

Політика держави у сфері охорони здоров’я базується на ряді принципів, що отримали своє закріплення в Основах законодавства України про охорону здоров’я:

- 1) визнання охорони здоров’я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним з головних факторів виживання та розвитку народу України;
- 2) дотримання прав і свобод людини і громадянина у галузі охорони здоров’я та забезпечення пов’язаних з ними державних гарантій;
- 3) загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг у галузі охорони здоров’я;
- 4) відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість;
- 5) орієнтація на сучасні стандарти здоров’я і медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій та досягнень зі світовим досвідом у галузі охорони здоров’я;
- 6) децентралізація державного управління, розвиток самоврядування і самостійності працівників охорони здоров’я на правовій та договірній підставах тощо.

Як і у всіх розвинутих країнах, в Україні право на охорону здоров'я, закріплено в Основному Законі України. Стаття 49 Конституції [5] присвячена охороні здоров'я і медичній допомозі, у якій закріплено право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу і медичне страхування. Крім цієї статті є ще й інші конституційні норми, які тією чи іншою мірою стосуються охорони здоров'я та акумулюють кращі зразки міжнародно-правових актів з прав людини.

Конституція України визначає загальні концептуальні підходи до регулювання відносин у галузі охорони здоров'я. Деталізація та конкретизація основних конституційних положень щодо нормативно-правового регулювання у галузі охорони здоров'я і механізмів їх реалізації знайшли своє відображення в законах України, постановах Верховної Ради, указах та розпорядженнях Президента України, постановах та розпорядженнях Кабінету Міністрів України, нормативних актах центральних органів виконавчої влади та міжнародних договорах України та ін.

У контексті цього доречним також буде згадати Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. [9]. Стаття 12 зазначеного Пакту передбачає право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я. У п. 4 Зауважень загального порядку № 14 (2000) щодо права на найвищий досяжний рівень здоров'я, прийнятому Комітетом з економічних, соціальних і культурних прав, вказується на те, що право на здоров'я поширюється на основоположні детермінанти здоров'я, до яких належать харчування, житлові умови, доступ до безпечної питної води та належних санітарних умов, безпечні та здорові умови праці і здорове навколишнє середовище [13].

Основним спеціальним законодавчим актом у цій сфері, свого роду "медичною конституцією" України, є Закон "Основи законодавства України про охорону здоров'я" [7], який відображає державну політику у галузі охорони здоров'я, визначає структуру права на охорону здоров'я й обов'язки громадян, встановлює державні гарантії щодо юридичного захисту права на охорону здоров'я, визначає політику світового співтовариства у сфері охорони здоров'я, регулює питання проведення медичної експертизи, закріплює гарантії охорони здоров'я матері і дитини, передбачає основи правового статусу медичних і фармацевтичних працівників та інші питання у цій сфері життєдіяльності тощо.

Зокрема, норми статті 6 зазначеного Закону встановлюють право особи на охорону здоров'я, ураховують конституційні гарантії та міжнародні стандарти. Ця стаття передбачає низку елементів права на охорону здоров'я, включаючи життєвий рівень; безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище; санітарно-епідемічне благополуччя; безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку; кваліфіковану медичну допомогу; достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я і здоров'я населення, включаючи наявні і можливі фактори ризику та їх ступінь, тощо. Визначаючи правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, Основи встановлюють основні принципи охорони здоров'я, серед яких визначаються попереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний та медичний підхід до охорони здоров'я, що є особливо важливим для громадського здоров'я.

Проте, зважаючи на ситуацію, що сьогодні склалась у галузі охорони здоров'я, можна стверджувати, що зазначені вище правові норми набули дещо декларативного характеру. Однією з ключових проблем вітчизняної охорони здоров'я, є відсутність в Україні системи охорони здоров'я, яка б належним

чином функціонувала та розвивалася. Про це говорить і відома дослідниця і практик в галузі охорони здоров'я, Голова комітету Верховної ради України з питань охорони здоров'я Ольга Богомолець, а саме, що "системи охорони здоров'я в Україні, на жаль, не існує. На державному рівні ми маємо лише систему надання медичної допомоги за фактом захворювання..." [2, с. 17].

Особливе місце у законодавстві з питань охорони здоров'я займають галузеві кодекси, які містять загальні норми, що застосовуються в медичній сфері, а саме:

– Кримінальний кодекс України, в якому регламентуються кримінально-правові аспекти в сфері охорони здоров'я (ст. 139 "Ненадання допомоги хворому медичним працівником", ст. 140 "Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником", ст. 145 "Незаконне розголошення лікарської таємниці", ст. 184 "Порушення права на безоплатну медичну допомогу") [6];

– Цивільний кодекс України, який закріплює низку важливих прав людини у сфері охорони здоров'я, зокрема, право на охорону здоров'я (ст. 283), медичну допомогу (ст. 284), медичну інформацію (ст. 285), медичну таємницю (ст. 286) [11];

– Кодекс законів про працю України, в якому відображені норми, спрямовані на охорону здоров'я осіб, що працюють (статті 50–84 вказаного Кодексу). Цей документ регулює норми праці й відпочинку, норми про охорону праці (створення безпечних і нешкідливих умов праці, видача молока і лікувально-профілактичного харчування, обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій, переведення на легшу роботу за станом здоров'я тощо). У Кодексі також регламентуються особливості праці жінок, зокрема визначено роботи, на яких забороняється застосування праці жінок; передбачено переведення вагітних жінок на підставі медичного висновку на іншу роботу, яка є легшою і виключає вплив несприятливих виробничих факторів; надання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до чотирнадцяти років, путівок до санаторіїв і будинків відпочинку. Кодексом законів про працю України визначено умови праці молоді, зокрема вік, з якого допускається прийняття на роботу; медичні огляди осіб молодших вісімнадцяти років; роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодших вісімнадцяти років та ін. [4];

– Сімейний кодекс України, який з метою охорони здоров'я встановлює шлюбний вік (ст. 22); визначає осіб, які не можуть перебувати у шлюбі між собою (ст. 26); гарантує державну охорону сім'ї, дитинства, материнства і батьківства (ст. 5) та ін. Особливо цікавою є ст. 30 Кодексу, яка закріплює обов'язок наречених повідомити один одного про стан свого здоров'я. Держава забезпечує створення умов для медичного обстеження осіб, які заручились. Результати медичного обстеження є таємницею і повідомляються лише нареченим. У частині 5 цієї ж статті передбачено, що приховання відомостей про стан здоров'я одним з наречених, наслідком чого може стати (стало) порушення фізичного або психічного здоров'я іншого нареченого чи їхніх нащадків, може бути підставою для визнання шлюбу недійсним [10];

– Бюджетний кодекс України, який є регулятором фінансових відносин у сфері охорони здоров'я. Стаття 87 Бюджетного кодексу закріплює видатки, що здійснюються з Державного бюджету, де у пункті 8 передбачено видатки на охорону здоров'я, а саме: на первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу, санітарно-реабілітаційну допомогу, спеціалізовану і високоспеціалізовану амбулаторно-профілактичну та стаціонарну допомогу, санітарно-епідеміологічний нагляд та інші програми у га-

лузі охорони здоров'я. Видатки з місцевих бюджетів визначені у статтях 89 та 90 Бюджетного кодексу, зокрема: на амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, спеціалізовані медико-санітарні частини, пологові будинки, поліклініки та амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, дільничні лікарні); програми медико-санітарної освіти, первинну медичну допомогу тощо [3].

Окремі напрями охорони здоров'я регулюються спеціальними законами: з питань донорства, психічної допомоги, у сфері боротьби з тютюнопалінням тощо. Крім того, варто відзначити, що Україна має досить значний досвід запобігання інфекційним захворюванням і боротьби з ними, а також законодавчого регулювання відповідних відносин. Вони зокрема врегульовані нормативно-правовими актами щодо захисту населення від інфекційних хвороб, щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, щодо Загальнодержавної програми імуніпрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб. Окремими законами встановлюються засади протидії ВІЛ/СНІДу і туберкульозу. Водночас законодавство з питань боротьби з інфекційними захворюваннями потребує вдосконалення. Відзначається необхідність у його приведенні відповідно до нині чинної редакції Міжнародних медико-санітарних правил Всесвітньої організації охорони здоров'я, у реформуванні системи екстреного реагування на спалахи карантинних інфекцій тощо.

З метою удосконалення діяльності закладів охорони здоров'я щодо подальшого поліпшення надання медичної допомоги населенню, а також за для оцінки професійного рівня лікарів та складності виконуваних робіт, відповідності кваліфікаційним вимогам і посадовим обов'язкам проводиться атестація лікарів (в т.ч. і у приватних медичних закладах). Положення про порядок проведення атестації лікарів затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.12.1997 р. (із змінами) № 359 [8].

Законодавча і нормативно-правова база з питань охорони здоров'я в Україні є досить потужною. Але, як відзначає І. Биля-Сабадаш, "в аспекті інтенсифікації нормотворчої діяльності слід акцентувати увагу на тому, що потрібно скорочувати до мінімуму кількість нормативно-правових актів з одного й того ж питання; по можливості відбивати в єдиному укрупненому акті основи правового регулювання певної сфери суспільних відносин; вносити всі подальші зміни та доповнення з того ж питання до тексту основного нормативного правового акта, а не видавати нові самостійні акти, які будуть тільки ускладнювати і захащувати нормативно-правовий матеріал. Постійне зростання нормативно-правових актів, що перетинаються за предметом правового регулювання... порушує і послаблює системні властивості законодавства" [1, с. 25].

Тож на сьогодні назріла гостра необхідність функціонування вітчизняної системи охорони здоров'я в єдиному правовому полі. І, на нашу думку, вкрай потрібна планомірна системна робота по формуванню системоутворюючого документу, який би акумулював та систематизував усі відносини розглянутої системи в цілому. Мова йде про Кодекс законів "Про охорону здоров'я населення", який би став головним завданням Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я.

Багато розвинутих країн (Австрія, США, Франція, Італія, Іспанія тощо) у своєму національному законодавстві про охорону здоров'я мають так звані медичні чи лікарські кодекси, норми яких регулюють відносини між медиками та їх пацієнтами, а також їх родичами, професійні відносини медиків між собою, з адміністрацією установ охорони здоров'я і державних органів та ін.

Крім того слід зауважити, що в даний час для державних установ створені більш сприятливі умови функціонування та розвитку, ніж для недержавних. Це насамперед стосується законодавчого регулювання діяльності, дозвольної системи, переваг у ліцензуванні, акредитації та ін. Приватні медичні заклади також обмежені і в інших видах професійної діяльності – у використанні наркотичних засобів, видачі лікарняних листків, наданні послуг “швидкої допомоги” та ін. При цьому на приватні (недержавні) медичні заклади “спрямована” вся бюрократична система контролю і регулювання. Таким чином, функціонувати та розвиватись приватним (недержавним) медичним закладам принципово важче, оскільки вони не мають жодних пільг і додаткових надходжень з бюджетів будь-яких рівнів, на відміну від державних структур.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи, слід зазначити, що законодавча база у сфері охорони здоров'я в більшості своїй створювалася за часів, коли приватна медицина знаходилася на стадії становлення. Наявні нормативно-правові акти не перешкоджають діяльності недержавних медичних закладів, але й не сприяють розвитку приватної медицини в Україні. На сьогодні недержавні лікувальні заклади фактично можуть надавати всі види медичної допомоги на рівні з лікувальними закладами державної та комунальної форми власності (за винятком обмежень у використанні наркотичних засобів, видачі лікарняних листків та ін.). Отже, для розвитку приватного сектору у сфері охорони здоров'я необхідно привести у відповідність нормативно-правові документи, які регламентують діяльність приватних закладів (в першу чергу це стосується реалізації норм Закону України “Про державно-приватне партнерство”).

Зрозуміло, що охопити в рамках одного дослідження всі нормативно-правові акти, які стосуються функціонування цієї важливої сфери життєдіяльності, неможливо. Тож подальші наші наукові розвідки будуть присвячені правовому забезпеченню реформування сфери охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Биля-Сабадаш І. О. Нормотворча техніка як інструмент забезпечення системності законодавства. *Форум права*. 2010. № 1. С. 24–33. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_1_6.pdf (дата звернення: 20.03.2019).
2. Богомолець О. Створення громадянських структур ранньої діагностики та профілактики захворювань як невід'ємна складова реформи вітчизняної системи охорони здоров'я. *Другий Всеукр. конгрес з мед. права, біоетики і соц. політики з міжн. участю*. 14-15 квітня 2011 р., м. Київ : зб. тез доповідей. Київ : КІМ, 2011. С. 17.
3. Бюджетний кодекс України від 11.10.2018 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/kodeks/927.html> (дата звернення: 20.03.2019).
4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 20.03.2019).
5. Конституція України : [із змін. та допов.]. Харків : ФОРМ-Стеценко І.І., 2009. 40 с.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 20.03.2019).
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 20.03.2019).
8. Про подальше удосконалення атестації лікарів : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.12.1997 р. № 359. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0014-98> (дата звернення: 20.03.2019).
9. Про економічні, соціальні і культурні права : Міжнародний пакт від 16.12.1966 р. URL: <http://www.igfm.org.ua/dokumenti/m-zhnarodnii-pakt-pro-ekonom-chn-sots-aln-kulturn-prava>. (дата звернення: 20.03.2019).
10. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 20.03.2019).

11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/цивільний> (дата звернення: 20.03.2019).
12. Урсол Г. Скрипник О., Василенко О. Приватний сектор системи охорони здоров'я – активний резерв підвищення доступності та якості надання медичної допомоги : досвід Кіровоградської області. *Буковинський медичний вісник*. 2014. Т. 18, № 4 (72). С. 177–181.
13. General Comment No. 14 (2000): The Right to the Highest Attainable Standard of Health (Art. 12 of the Covenant), UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights. URL: http://www.nesri.org/sites/default/files/Right_to_health_Comment_14.pdf. (дата звернення: 20.03.2019).

References

1. Bylia-Sabadash, I.O. (2010). Normotvorcha tekhnika iak instrument zabezpechennia systemnosti zakonodavstva [Normative technology as a tool for ensuring the systemicity of legislation]. *Forum prava*, 1, 24–33 URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_1_6.pdf. [in Ukrainian].
2. Bohomolets, O. (2011). Stvorennia hromadianskykh struktur rannoi diahnostryky ta profilaktyky zakhvoriuvan iak nevidiemna skladova reformy vitchyznianoï systemy okhorony zdorovia. *Druhyy Vseukr. konhres z med. prava, bioetyky i sots. polityky z mizhn. uchastiu. 14-15 kvitnia 2011 r.*: zb. tez dopovidei. Kyiv [in Ukrainian].
3. Biudzhetnyj kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]. (2018). URL: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/kodeks/927.html>.
4. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy [Labor Code of Ukraine]. (1971). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
5. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (2009). Kharkiv: FOP Stetsenko I.I. [in Ukrainian].
6. Kryminalnyj kodeks Ukrainy [Criminal codex of Ukraine] vid 05.04.2001 r. No. 2341-III (2001). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 r. No. 2801-XII [Fundamentals of Ukrainian Health Legislation: Law of Ukraine]. (1992). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
8. Pro podalshe udoskonalennia atestatsii likariv [On further improving the certification of doctors]: nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 19.12.1997 r. No. 359. (1997). URL: <http://akon.rada.gov.ua/laws/show/z0014-98>.
9. Pro ekonomichni, sotsial'ni i kul'turni prava: Mizhnarodnyj pakt Mizhnarodnyi pakt vid 16.12.1966 r. [On Economic, Social and Cultural Rights: International Covenant]. (1966). URL: <http://www.igfm.org.ua/dokumenty/m-zhnarodnii-pakt-pro-ekonom-chn-sots-aln-kulturn-prava>.
10. Simejnyj kodeks Ukrainy vid 10.01.2002 r. No. 2947-III [Family Code of Ukraine]. (2002). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
11. Tsyvil'nyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r. No. 435-IV. [The Civil Code of Ukraine]. (2003). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/цивільний>.
12. Ursol, H., Skrypnyk, O., Vasilenko, O. (2014). Pryvatnyj sektor systemy okhorony zdorov'ia – aktyvnyj rezerv pidvyschennia dostupnosti ta iakosti nadannia medychnoi dopomohy: dosvid Kirovohrads'koi oblasti [Private sector of the health care system – active reserve for improving the availability and quality of medical care: experience in the Kirovograd region]. *Bukovynskyy medychnyy visnyk*, Vol. 18, 4 (72), 177–181 [in Ukrainian].
13. General Comment No. 14 (2000): The Right to the Highest Attainable Standard of Health (Art. 12 of the Covenant), UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights URL: http://www.nesri.org/sites/default/files/Right_to_health_Comment_14.pdf.

Prasol V. P., Director of the Laboratory of the Regional Center of Medical Aid “Family Laboratory Ltd. «ECOTEST+», Kharkiv
ORCID 0000-0003-3156-2164

THE CURRENT CASE AND PECULIARITIES OF LEGAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF NON-STATE MEDICINE IN UKRAINE

An integral attribute of any civilized country is a stable, effective, adequate legal base. Legislation is the most important instrument of governmental regulation by which the government requires the execution of its decisions from the subjects of social relations.

According to Article 5 of the Law of Ukraine “Fundamentals of the legislation of Ukraine on health care”, public health is recognized as a general obligation of society and the state. Today in Ukraine, the most important priority of state policy is to preserve and strengthen the health of the nation, based not only on the formation of a healthy lifestyle, but also on the reform of the health sector as a whole. The healthcare system's transformation (which is taking place in our country today) concerns everyone. Its goal is to provide all Ukrainian citizens with equal access to quality medical services and to rebuild the health care system to put the patient in its center.

It should be noted that the active functioning of private (non-state) medical establishments give the state additional opportunities and benefits, first of all, with a significant reduction of expenditures from the state budget and an increase in investments in the sphere of public health protection. Next benefit is establishment of market relations in the system in as a whole, and the development of healthy competition among health care providers and patient care facilities and their finances. Also the availability of a developed private sector of medical services can reduce the burden on the public health system, as it serves a part of citizens who are able to pay for their treatment independently.

All this updates a comprehensive study of the current state of legal base for the development of non-state medicine in Ukraine.

The analysis of the current state of legal base for the development of non-state medicine in Ukraine provides ground for arguing that the legislative framework in the field of health was mostly created at the time when private medicine was at the first stage of its developing. Current normative and legal acts do not hinder the activities of non-state medical institutions, but do not promote the development of private medicine in Ukraine. Today, non-state medical institutions can actually provide all types of medical care at the level of state and local health care institutions (there is exception for restrictions on the use of narcotic drugs, issuance of sick leave, etc.). Consequently, for the development of the private sector of health care, it is necessary to bring the legal documents regulating the activities of private institutions into compliance (first of all, it concerns the implementation of the norms of the Law of Ukraine “On Public-Private Partnership”).

Key words: state regulation, health care, private (non-state) medical institutions.

Надійшла до редакції 02.03.2019 р.